

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (phenomenological) เก็บข้อมูลในประชากรตัวอย่าง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้นำชุมชนและผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ ในบ้านแพะเจริญ ตำบลนาทราย อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ด้านการรู้จัก ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มของพฤติกรรม

ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาในผู้นำชุมชน และ ผู้ป่วยเอดส์และภรรยา ที่อาศัยในบ้านแพะเจริญ ตำบลนาทราย อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ทำการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม 2548 ถึงเดือนมิถุนายน 2549

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรเป็น ผู้นำชุมชน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง มีความสมัครใจในการให้สัมภาษณ์ ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ในระดับลึก เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) กับผู้ป่วยเอดส์และภรรยา ซึ่งมีเพียงครอบครัวเดียวในบ้านแพะเจริญ เพื่อสะท้อนความรู้สึกในมุมมองของผู้ที่ถูกปฏิบัติจากชุมชน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 9 ราย ได้แก่ ผู้นำชุมชน บ้านแพะเจริญ ตำบลนาทราย อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน จำนวน 7 คน ได้แก่

- ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน
- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 2 คน
- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน

- ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 1 คน
- รองประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 1 คน
- ผู้ป่วยเอดส์ ผู้เป็นสามี 1 คน และภรรยา 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลด้านอายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้
2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ตามแนวทางการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนที่กำหนดไว้ใน การศึกษาครั้งนี้ โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ 3 ด้าน คือ ด้านการรู้จัก ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มนิยมของพฤติกรรม ซึ่งลักษณะคำถามจะครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของ การศึกษา (ภาคผนวก ก) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ป่วยเอดส์และภรรยา ตามแนวทางการ สัมภาษณ์โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับทัศนคติของผู้นำชุมชนที่มีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ในมุมมองของผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ป่วยเอดส์ (ภาคผนวก ก 1)
3. แบบบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม
4. เครื่องบันทึกจำนวน 1 เครื่อง พร้อมม้วนเทปบันทึกเสียง ใช้ในการบันทึกข้อมูลใน การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการขออนุญาตในการบันทึกเทปจากผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทำการสัมภาษณ์

การรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ
  - 1.1 สร้างแนวคำถามสัมภาษณ์ จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยตรวจสอบ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
  - 1.2 ดำเนินการจัดทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่
2. ขั้นดำเนินการ
  - 2.1 สร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการแนะนำตัว และบอกวัตถุประสงค์ ในการศึกษา พร้อมทั้งขออนุญาตทำการบันทึกเทปก่อนการให้สัมภาษณ์

2.2 ใช้เทคนิค การเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ

- การสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก
- การสังเกต ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยสังเกตพฤติกรรมการ
แสดงออกของผู้ให้ข้อมูลการสังเกตสิ่งแวดล้อม

- การบันทึกเทป ทำการบันทึกเทปขณะทำการสัมภาษณ์

3. รวบรวมข้อมูลรายวัน หลังทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแล้ว โดยถอดเทป
บันทึกเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลไปกับการรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบความ
ครอบคลุมของข้อมูล และการตีความหมายหาคำอธิบายตามกรอบการศึกษา โดยผู้ศึกษาได้
ดำเนินการดังนี้

1. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในระหว่างการเริ่มเก็บข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และ
การสังเกต
2. สรุปข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต
3. นำข้อมูลที่สรุปได้มาอธิบายภาพรวมของปรากฏการณ์ที่ศึกษาภายใต้คำบอกเล่า
ที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูล
4. สรุปข้อมูลเป็น โครงสร้างพื้นฐานของปรากฏการณ์ เพื่อให้ตรงกับปรากฏการณ์จริง
ภายใต้การศึกษา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

สถานที่ที่ใช้ในการศึกษา

หมู่บ้านแพะเจริญ ตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม 2548 ถึงเดือนมิถุนายน 2549